

Landelijk Meetprogramma Libellen - nieuwsbrief

Maart 2019

Beste libellenteller,

Nog even en dan begint het libellenseizoen weer. Met zonnig weer in het vooruitzicht kunt u alweer op zoek naar bruine en noordse winterjuffers. Tijdens de warme dagen in februari ontwaakten de eerste winterjuffers uit hun winterslaap. Inmiddels maken ze zich op voor de voortplanting. Ziet u wel eens winterjuffers op uw route? Dan mag u best in maart / april al wel eens uw route gaan tellen. Dat geldt trouwens ook voor andere vroege voorjaarssoorten zoals vuurjuffer en glassnijder. Hoewel de officiële start van het libellenseizoen traditiegetrouw op 1 mei is, schuift de daadwerkelijke start van het seizoen steeds verder naar voren door verandering van het klimaat. Vaak is er eind april al best wat te beleven op de routes. Schroom dus niet om wat eerder te beginnen dan officieel gebruikelijk is!

Jaarverslag 2018

Eind van deze maand krijgen alle tellers het jaarverslag van 2018 via de post toegestuurd. Wilt u daar niet op wachten, dan kunt u alvast de [pdf downloaden](#). Hieronder alvast enkele resultaten.

Aantal routes en aantal libellen

Er werden afgelopen jaar 515 libellenroutes geteld. Op al deze routes samen werden bijna 115.000 individuen genoteerd. Opvallend is dat de totale aantallen per route veel hoger liggen dan vorig jaar (gemiddeld 23%). Op de meeste routes zijn over het hele seizoen opgeteld 250 tot 300 libellen geteld. De azuurwaterjuffer was dit jaar het meest talrijk, met bijna 19.000 getelde exemplaren. Het lantaarntje volgt met zo'n 15.000 exemplaren, maar deze soort is wel op meer routes geteld. De meeste talrijke echte libel is de viervlek met 8500 exemplaren.

Routes met de meeste individuen

Route "**Goudse Hout**" is wederom de route waar de meeste individuen werden geteld: maar liefst 5.675, verdeeld over 23 soorten. In 2017 werd deze route voor het eerst geteld en was toen ook al winnaar.

Route "**Lieberg**" telde dit jaar 5.004 individuen, verdeeld over 26 soorten. Deze route is 16 keer geteld met per bezoek gemiddeld 250 exemplaren.

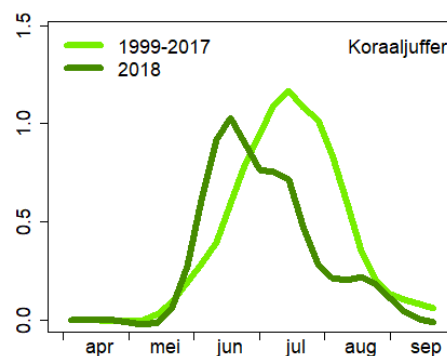
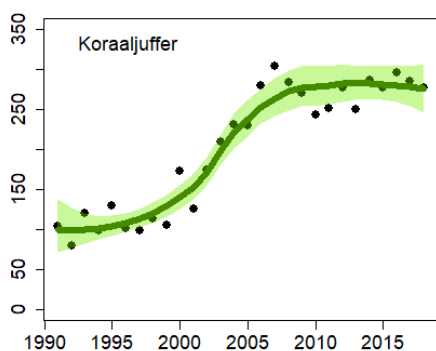
Routes met de meeste soorten

Naast "**Lieberg**" telden ook "**Schapenkamp 1**" en "**Ballastputten 2**" 26 soorten. Er werden 27 soorten geteld op "**Buurserzand zuidven & molenvan**" en "**Hatertse vennen – Uiversnest**". De meest soortenrijke routes waren "**Woldlakebos Zuid**" (Weerribben) met 30 soorten en "**Hondenvan**" (Twente) met 33 soorten.

Nieuwe plaatjes

Dit jaar zien de plaatjes in het jaarverslag er iets anders uit dan u gewend bent. Per soort geven we maximaal drie figuren:

- een indexgrafiek. De punten zijn de indexwaarden, de donkergroene lijn geeft de trend met in lichtgroen het betrouwbaarheidsinterval. Per soort is een keuze gemaakt voor de populatiegrafiek (open rondjes) en/of de verspreidingsgrafiek (dichte rondjes).
- een kaartje, met in lichtgroen de verspreiding van de soort in de laatste drie jaren en in donkergroen de tellocaties waar de soort gezien is in 2018. De grootte van de stip is een maat voor het aantal individuen.
- een vliegtijdgrafiek. De lichtgroene lijn geeft het gemiddeld aantal libellen per telling vanaf het begin van de tellingen tot en met 2017, de donkergroene lijn voor 2018.

Deze plaatjes geven de resultaten weer van de koraaljuffer. De linkergrafiek is de verspreidingsgrafiek. We zien dat de koraaljuffer zich tussen 1995 en 2007 flink heeft uitgebreid. Daarna heeft de verspreiding zich gestabiliseerd. Zoals op het middelste plaatje te zien is, komt de koraaljuffer vooral voor op de zandgronden. Het aantal locaties waar de soort op routes geteld wordt, is nog vrij beperkt. Het laatste plaatje is de vliegtijdgrafiek. De koraaljuffer heeft in 2018 duidelijk vroeger gevlogen dan anders. In juli zijn de aantallen enorm gekelderd, daarin zien we het effect van de warme, droge zomer. De koraaljuffer komt vooral bij vennen voor, die natuurlijk relatief snel droogvallen als het lang niet regent.

Koraaljuffer (foto: Henk Bosma)

De indexcijfers van alle soorten zijn ook te vinden op de website van De Vlinderstichting (kies Libellen, Landelijk Meetnet Libellen, Bekijk de resultaten). Ook op het Compendium voor de Leefomgeving (<https://www.clo.nl/indicatoren/nl1387-libellen>) is verdiepende informatie over de libellentrends te lezen.

Wilt u nog overstappen naar het nieuwe systeem?

Als u in 2018 nog via het oude systeem heeft geteld (in de eerste sectie alle libellen en in de volgende secties alleen de grote libellen), dan kunt u er alsnog voor kiezen om per 2019 over te stappen. Omdat het keuzemenu maar eenmalig gegeven wordt, vragen we u om een mail te sturen naar meetnet@vlinderstichting.nl als u in 2018 nog volgens het oude systeem hebt geteld, maar per 2019 wilt overstappen. Het is voor een juiste interpretatie van de gegevens heel belangrijk dat u, als u eenmaal uw keuze hebt gemaakt, consequent volgens die keuze blijft tellen.

Let op zadellibellen!

Al wekenlang worden er in Engeland, maar ook in de rest van Europa, regelmatig zadellibellen gezien. De zadellibel is een zeldzame zwerver uit Afrika en kan bij toeval ook in Nederland opduiken. Nu er in de ons omringende landen veel worden gezien, is de kans groot dat ze ook in Nederland rondzwerven. Goed opletten dus! Ook van de zomer is er waarschijnlijk verhoogde kans om deze zeldzaamheid tegen te komen, omdat ze zich dit jaar waarschijnlijk succesvol gaan voortplanten in Europa.

Ervaring delen met andere tellers?

Heeft u leuke ervaringen op uw route en wilt u die delen met andere tellers? Wij ontvangen graag uw verhaal. Stuur het naar meetnet@vlinderstichting.nl. Op Facebook is de groep [Libellenmonitoring](#) actief, waar libellentellers (en andere libellenliefhebbers) ervaringen uitwisselen en vragen stellen aan elkaar. Welkom!

Contact

Mocht u een vraag of opmerking hebben, dan kunt u ons altijd bellen of e-mailen.

Team Landelijk Meetnet Libellen

Gerdien Bos

Roy van Grunsven

Kim Huskens

José Kok

Tel.: 0317-467346

E-mail: meetnet@vlinderstichting.nl

Deze nieuwsbrief wordt via e-mail verstuurd aan alle tellers van het Landelijk Meetnet Libellen. Mocht u geen prijs stellen op de nieuwsbrief, dan kunt u de verzending stoppen door op meetnet.vlinderstichting.nl bij Instellingen de optie 'Nieuwsbrief abonnement' op nee te zetten.